

บทคัดย่อ

กฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติใดที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้ความคุ้มครองต่อคนตายโดยตรง จะมีก็แต่เพียงบทบัญญัติที่กำหนดถึงการกระทำบางลักษณะต่อคนตายแต่ก็มีความมุ่งหมายในเรื่องต่างๆ เช่น ความมุ่งหมายในด้านพยานหลักฐานหรือความมุ่งหมายในการคุ้มครองบุคคลในครอบครัวของคนตายเท่านั้น ทั้งที่ในประเทศไทยก็มีแนวความคิดว่ามนุษย์เมื่อเกิดมามีสิทธิหน้าที่ที่กฎหมายได้รับรองและคุ้มครองไว้ และสิทธิที่กฎหมายให้ความคุ้มครองตั้งแต่เมื่อมนุษย์ได้เกิดมาก็คือ ความคุ้มครองด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลอื่นจะมาก่อให้เกิดความเสียหายหรือกระทำโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นไม่ได้ และเมื่อมนุษย์ซึ่งเคยได้รับความคุ้มครองดังกล่าวได้ตายลง การกระทำต่อคนตายดังกล่าวก็ควรปฏิบัติด้วยความเคารพ ซึ่งในหลายประเทศได้มีบทบัญญัติรับรองในเรื่องนี้ไว้

จากการศึกษาถึงลักษณะของการกระทำความผิดและสิ่งที่ยกกฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครองนั้น พบว่าการกระทำความผิดต่อคนตายนั้นเกิดขึ้นได้หลายลักษณะด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าประเทศนั้นๆ เห็นว่าการกระทำต่อคนตายในลักษณะใดมีความไม่เหมาะสมและเกิดผลกระทบที่รุนแรงจนต้องมีการควบคุมการกระทำนั้นโดยการบัญญัติความผิดสำหรับการกระทำดังกล่าว ซึ่งลักษณะของการกระทำที่จะถือเป็นความผิดในแต่ละประเทศก็มีทั้งส่วนที่เหมือนและต่างกันออกไป หรือนอกจากนั้นในบทบัญญัติบางประเทศอาจมิได้กำหนดถึงลักษณะของการกระทำที่ชัดเจนแต่กำหนดถึงผลที่เกิดหรืออาจเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นให้เป็นความผิด ส่วนความมุ่งหมายของบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองคนตายนั้นก็มีความมุ่งหมายที่แตกต่างกันไป เช่น ความมุ่งหมายที่จะให้ความคุ้มครองต่อความรู้สึกของคนในครอบครัวหรือคนในสังคม หรือความมุ่งหมายในการให้ความเคารพต่อคนตาย หรือความมุ่งหมายในเรื่องปรัชญาแห่งชีวิตที่ให้ความสำคัญต่อความสงบของคนตาย เป็นต้น ซึ่งจากความมุ่งหมายดังกล่าวทำให้นอกจากจะมีการให้ความคุ้มครองถึงการกระทำต่อร่างหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างของคนตาย หรือเฝ้าระวังดูแลของคนตายแล้ว ในบางกรณีกฎหมายอาจให้ความคุ้มครองถึงสถานที่ฝังศพ หรือสิ่งระลึกถึงคนตายเช่นโกศ อนุสาวรีย์หรือป้ายหน้าหลุมฝังศพ เป็นต้น นอกจากนั้นความมุ่งหมายของกฎหมายบางลักษณะ เช่น ในเรื่องพยานหลักฐาน หรือการควบคุมความสงบของคนตาย อาจกำหนดให้ความคุ้มครองถึงกรณีของการกระทำต่อทารกที่ตายก่อนหรือขณะคลอดซึ่งยังไม่มีสภาพบุคคลได้อีกด้วย

โดยเมื่อได้พิจารณาถึงสิ่งที่ยกกฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครองประกอบกับลักษณะของการกระทำความผิดแล้ว สามารถจำแนกลักษณะของบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองคนตายได้เป็น

(1) การให้ความคุ้มครองการกระทำต่อเนื้อตัวหรือร่างของคนตาย (2) การให้ความคุ้มครองการกระทำต่อสถานที่หรือสิ่งระลึกหรือสิ่งแทนคนตาย (3) การให้ความคุ้มครองถึงพยานหลักฐาน และ (4) การให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และพิธีกรรมตามศาสนา ซึ่งในประเทศไทยมีบทบัญญัติที่กำหนดถึงการกระทำต่อคนตายที่ให้ความคุ้มครองถึงการประกอบพิธีทางศาสนา และในเรื่องของพยานหลักฐานเท่านั้น ซึ่งในเรื่องการให้ความคุ้มครองพยานนั้น ก็ยังมีข้อบกพร่องบางประการเมื่อเทียบกับบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวของต่างประเทศ

ดังนั้น เมื่อประเทศไทยมีแนวความคิดว่าการปฏิบัติต่อคนตายนั้นต้องกระทำด้วยความเคารพและต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เขาเคยได้รับความคุ้มครองมาในขณะที่ยังมีชีวิต ประกอบกับหลักประกันของกฎหมายอาญาที่กำหนดว่าการจะลงโทษทางอาญาแก่บุคคลใดต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ฉะนั้นจึงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของการกระทำความผิดต่อคนตายเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าในประเทศไทยได้ให้ความคุ้มครองต่อคนตายเช่นเดียวกับในประเทศอื่นๆ นอกจากนั้นการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวควรกำหนดให้ครอบคลุมถึงการกระทำในหลายลักษณะ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่ารัฐไม่ต้องการให้เกิดการกระทำที่ไม่เหมาะสมในลักษณะดังกล่าว และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถปรับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้องและสมตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น

